

11. søndag efter trinitatis

Til nogle, som stolede på, at de selv var retfærdige, og som foragtede alle andre, fortalte Jesus denne lignelse: »To mænd gik op til templet for at bede. Den ene var en farisæer, den anden en tolder. Farisæeren stillede sig op og bad således for sig selv: Gud, jeg takker dig, fordi jeg ikke er som andre mennesker, røvere, uretfærdige, ægteskabsbrydere, eller som tolderen dér. Jeg faster to gange om ugen, og jeg giver tiende af hele min indtægt. Men tolderen stod af sides og ville ikke engang løfte sit blik mod himlen, men slog sig for brystet og sagde: Gud, vær mig synder nådig! Jeg siger jer: Det var ham, der gik hjem som retfærdig, ikke den anden. For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.«

Luk. 18,9-14

Gud, vær mig synder nådig

MOGENS GOTTFRED JENSEN

Tanken

Vi vil helst se os selv i tolderen frem for i farisæeren. At være en farisæer klinger negativt i vore ører. Men sådan var det ikke på Jesu tid. Her var en farisæer højt anset i samfundet. En farisæer var en retskaffen, en god og ordentlig borger, en der tog sin tro alvorligt. En der ikke springer en gudstjeneste over, en der beder og læser i Bibelen hver dag og giver store beløb til velgørende formål. Sådan var den farisæer, der stod i templet og bad den dag. Og så glemmer vi let, hvad type tolderen er: en landsforræder, der tjener besættelsesmagten. På Jesu tid var tolderne et folkefærd, for hvem intet var helligt. De var parate til alt, blot de kunne tjene penge på det. De havde ladet sig ansætte hos besættelsesmagten, romerne, til at opkræve told. Og de brugte deres stilling til åbenlys korrupsion. De standsede hvem som helst hvor som helst. De gennemrodede folks bagage og snuppede til sig selv, hvad de havde lyst til. Dertil kom selve tolden, som de opkrævede godt og rigeligt, for tolderen skulle jo også selv leve. Almindelige folk var simpelthen retsløse og hjælpeløse i sådan et system. Vi skal nok tænke os en af verdens bananrepublikker i dag for at finde sådan nogle samvittighedsløse, korrupte og urørlige tjenestemænd, som datidens toldere var.

Troen

Det er altså sådan en ubehagelig type, der den dag vover sig op i de pæne menneskers tempel for at bede. Sådan så den tolder ud, som mødte den

retskafne farisæer den dag i templet. Der er altså tale om en velagtet og ordentlig og gudfrygtig borger og så en foragtet forræder. Hvem vil du helst sammenligne dig med af de to? Vil du stadig helst ligne toldereren?

Det er altså svindleren og skurken, Jesus siger, der går retfærdiggjort hjem. Hvorfor var det toldereren, der gik retfærdiggjort hjem og ikke farisæeren? Jo, det skyldes det enkle, at toldereren intet havde at købslå med Gud om. Han slår sig for brystet og beder: 'Gud, vær mig synder nådig.' Han sammenligner ikke sig selv med nogen. Han så der imod opad imod Gud, i stedet for at måle sig med andre. Grunden til, at han går retfærdiggjort hjem, er ikke noget af det, han er og har. Nej, hans eneste kvalifikation er det, han netop ikke har og ikke er. Han er et intet for Gud. Et nul og et niks. Han er netop ikke stolt over det, han kan fremvise. Tvært imod skammer han sig over det liv, han lever.

Farisæeren derimod synes, han rager højt op over de mennesker, han sammenligner sig med. Og han har da også en masse, som han kan være stolt over. Hans fuldkommenhed består i en masse fromme gerninger, han faster fx. mere, end loven kræver, han er gavmild og giver flere almisser, end loven kræver. Han er ovenpå og ikke som alle andre og fremviser alt det, som han mener er godt og velbehageligt for Gud. Han har i al sin fuldkommenhed ikke brug for Guds nåde. Det er hans store ulykke. Derfor er det ikke ham, der går retfærdiggjort hjem.

Her ligner han en anden kendt farisæer, nemlig Paulus, førend han møder Jesus. Efter at have mødt Jesus, må Paulus pakke sammen og blankt erkende, at alt det han før så som fordele, det, må han nu erkende, er bare noget tomt ragelse. Han skriver det sådan her i Fil. 3,7-8.: 'Dog, hvad jeg havde af fortjeneste, det regner jeg nu på grund af Kristus for tab. Ja, jeg regner så vist alt for tab på grund af det langt større at kende Kristus Jesus, min Herre.'

Søren Kierkegaard har sagt sådan her: 'En kristens fuldkommenhed består i én ting – at behøve Jesus.' At behøve Jesus er netop det, som denne tolder lærer os. Det er på en måde ydmygende at være kristen. For udgangspunktet er, at man er hjælpeløs og intet har, som man kan prale med over Gud eller købslå med ham om. Vi er som små babyer over for Gud, der kun kan håbe på, at vores forældre tager sig af os og vore behov. For Gud er vi hjælpeløse, og i forhold til ham når vi aldrig længere end til bønner: 'Gud, vær mig synder nådig.'

Nu kunne man tænke sig, at toldereren, ligesom hans kollega Zakæus, gik hjem og ændrede sit liv radikalt. Og at han efter at have lagt sit liv totalt om, igen stod oppe i templet og bad. Nu som en respekteret og agtværdig borger, kendt for sin gavmildhed og uselvished over for de fattige. Hvad skal han da komme

til Gud med for at finde frikendelse for Guds domstol? Her ville han stadig kun have det ene at bede: 'Gud, vær mig synder nådig.' For nok kan Gud gøre os til nye mennesker og skabe frugter i vores liv, men selv de bedste gerninger, vi gør, er præget af vort gamle jeg. Og derfor har vi brug for Guds barmhjertighed, ikke blot når vi er værst, men lige så meget, når vi er bedst. Derfor gælder Søren Kierkegaards ord om, at en kristens fuldkommenhed består i én ting at behøve Jesus stadig.

Udfordringen

Hvad gør det ved dig at høre, at selv når du er bedst, kan du stadig kun bede: 'Gud, vær mig synder nådig'?